



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Spei Theologicæ necessitas, & obligatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

186 *Tract II. In I. Præcept. Decal. Cap. III.*
utilitatem secreti (ne fortè quis extollatur
omnes, etiam qui benè currunt, timeant, dan-
cultum est, qui perveniant) credendum est,
dam de filiis perditionis non accepto dono per-
randi usque ad finem, in fide, qua per dilecti-
operatur incipere, vivere, & aliquandiu fide
ac justè vivere, & postea credere. D. Ber-
Serm. 1. in Septuagesima. *Quis potest dicere
de electis sum, ego de prædestinatis ad vitam
de numero filiorum? Reclamante Scriptura
homo, si sit dignus amore, an odio? Certum
utique non habemus, sed spei fiducia consolatur
ne dubitationis hujus anxietate penitus
mur. Hæc Sanctus. Lege D. Bonavent. in
26, c. 1. 4. s. Spei ergo Theologicæ actus
palis est sperare & confidere in Deo contra
rationem; secundarius & concomitans est
& diffidere de se contra præsumptionem.
frà patebit ampliùs.*

SECTIO II.

Spei Theologica necessitas, & obligatio

SUMMARIUM.

8. *Spes necessaria est ad salutem necessitate mediè
cepti in adulto.*
9. *Præceptum divinum naturale, & positivum obligat
actum spei.*
10. *Per se, solum sub initium usûs rationis.*
11. *Per accidens autem sæpiùs obligat.*
12. *Sicut & ad eliciendum actum Timoris Dei, quæ
minet periculum proximum peccandi mortaliter.*

Certum est de Fide, spem esse necessariam ad salutem necessitate medii, & consequenter etiam in potente sperare, necessitate præcepti. Ad Roman. 8. *Spe salvi facti sumus.* Et latè ad Hebr. 10. & 11. *Crederet enim oportet accendentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remuneratior sit.* Ubi cum Fide Spes exprimitur. Ad Coloss. 1. *Si tamen permanetis in Fide fundati & stabiles, & immobiles in Spe &c.* Ratio eadem est, quæ supra de Fide: quia ad salutem necessitate medii omninò necessarium est homini adulto tendere in ultimum finem cognitione & affectu, cognitione quidem per Fidem, affectu verò per Spem & Charitatem: Fide enim apprehendimus Deum ultimum finem; Spe expetimus & expectamus eum ut summum Bonum nostrum: Charitate ei conjungimur ut summo Bono in se: ergò &c. Præceptum Spei quadruplex est; duplex affirmativum. 1. De eliciendo actu Spei. 2. De eliciendo actu Timoris, certo tempore & casu exigente: & his opponitur duplex præceptum omissionis, nimirum non sperare, & non timere, quando oportet; & de his dicam *in hac Sectione.* Et duplex negativum: nimirum, de non desperando, & non præsumendo contra Timorem Dei; quibus similiter opponitur duplex præceptum commissionis, nimirum desperatio, & præsumptio, de quibus dicam *Sect.*

3. & 4.

ASSER-

A S S E R T I O II.

Præceptum Divinum naturale & positivum ligat ad eliciendum actum Spei, solum quod nus necessarius est necessitate medii sub initiatione sui rationis: non item postea; per accidens a sapientius, quemadmodum etiam ad eliciendum Timoris Dei, quoties imminet periculum peccandi mortaliter. Communissima DD.

§. I.

Præceptum Divinum naturale positivum Spei.

Ratio præcepti naturalis est: quia quod est necessarium ad salutem necessitate homini adulto, etiam est necessarium necessitate præcepti naturalis, quo homo tenetur tenetur in suam salutem, & finem ultimum per ordinata: sed Spes actualis Beatitudinis per media divinitus ordinata & promissa obtinenda, necessaria necessitate medii, ut modò prædictum fuit: ergò præcepto naturali tenetur homo quando exercere actum Spei, saltem quando est necessarius necessitate medii. De præcepto positivo non potest esse dubitatio homini legentibus Scripturas, cum nihil sapientius inculcetur in illis ferè paginis, quàm præceptum sperandi in Deum, ut superfluum sit allegare. Certum cum hoc præceptum Spei affirmativum non utique pro semper, sed solum aliquando certo tempore aliquo per se loquendo, & eodem omnino modo, quo præceptum Fidei ad eliciendum

dum assensum rebus revelatis obligabit, Sed claritatis gratiâ brevissimè applico.

§. II.

Sub initium usûs rationis.

Cum primùm nimirum homini rationis usum **IO** adeptus Deus & Beatitudo æterna tanquam Finis, in quem bonis actibus & mediis ordinatis tendere debet, sufficienter proponitur, tunc enim non diu saltem differre debet, quin in hunc finem per actum Spei feratur, mora culpabili prudentis judicio æstimanda. *Communis DD.* maximè *Thomistarum* apud Sanchez *lib. 2. moral. c. 39. n. 3.* Quamvis ipse contradicat cum multis aliis, & subdubitent *Scotista*: eò quòd tunc sufficere videatur Spes implicita in pio motu voluntatis in Deum ipsum actum Fidei consequente. Et certè sufficienter confendi sunt eliciisse actum Spei, & præcepto satisfecisse, cum proponant abstinere à peccatis, & Deum non offendere, ne salute excidant. Et quis hominum non sæpissimè elicit hunc actum? Vide, quæ in simili dicam *c. seq. de Charitate*, ubi explicabitur prima propositio inter damnatas sub *Alexand. VII. Pontifice.*

§. III.

Non item postea: per accidens autem sapiens.

Habito ergò semel actu sive explicito sive **II** saltem implicito Spei, quo necessitati meo factum sit, quando deinceps per se obliget præceptum affirmativum Spei, vana & inutilis

tilis est quæstio; cum ex una parte nullum
 pus assignari possit, quemadmodum de ipso
 Fidei, sicut supra suo loco demonstratum
 e. 2. Sect. 3. Ex altera autem parte moraliter
 contingere possit, quin homo non desperatus
 pissimè eliciat actum Spei. Per accidens autem
 sapiùs obligari potest, & generaliter in d
 casu.

I. Quotiescunque homo gravi periculo vel
 tatione desperationis affligitur, & urgetur ut
 ripsi non posse videatur, nisi animum contra
 ctu Spei Theologicæ confirmet. *Communiter*
 Tenetur enim tunc homo tentationi resistere,
 periculum peccati fugere, quantum potest
 peccato mortali: at non potest resistere tali te
 rioni, & evadere periculum, nisi exercendo
 situm actum Spei, ut supponitur: ergò &c.
 quidem casu non præceptum affirmativum
 per se, sed negativum, obligans ad non despa
 dum, obligat etiam ad sperandum tanquam
 dium necessarium ad evadendum desperato
 barathrum sub eodem numero peccato, ut in li
 li supra de Fide ostensum est.

II, Præceptum Spei per accidens obligat,
 tiescunque tenetur homo exercere actum ne
 sariò requirentem Spem: utpote actum Ora
 nis, Pœnitentiæ, Contritionis, vel Attritionis.
 Actus enim veræ Orationis, Contritionis
 simpliciter stare non potest absque formali vel
 tuali actu Spei de gratia, venia, misericordia
 vina, ut per se manifestum est; nullus enim

vel petit aliquid à Deo, quod non sperat, & inanis est pœnitentia sine spe veniæ. Item per accidens obligat præceptum, Spei de auxilio divino, quoties imminet tentatio cujusvis lapsus in peccatum, quamvis tunc omissio Spei non sit peccatum distinctum ab illo peccato, v. g. luxuriæ cum ommissione Spei perpetrato; ut ex communi notat Layman. *hic c. 2. n. 1. in fine.* Et nos aliquid mox iterum.

§. IV.

Quemadmodum etiam ad eliciendum actum Timoris Dei.

PRæceptum timendi etiam frequentissimè inculcatur in S. Scriptura. Ecclesiastici 1. *Timor Domini expellit peccatum: Et qui sine timore est, non potest justificari.* Atque Matth. 10. *Timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* 1. Petri 2. *Deum timete.* Ad Philipp. 2. *Cum timore & tremore salutem vestram operamini.* Et ratio præcepti est evidens: nam ipsum præceptum obligans ad prosecutionem boni consequendi, hoc ipso consequenter obligat secundariò ad fugam vel timorem mali oppositi incumbendi: atqui præcepto divino naturali positivo obligatur homo ad actum Spei, seu prosecutionis firmæ summi boni, ac beatitudinis per media ordinata consequendæ: ergo simili præcepto divino homo quoque obligatur ad actum Timoris Dei, seu fugam oppositi summi mali, scilicet æternæ damnationis, & omnium, quæ nos à summo Bono abducunt, & ad æternam

nam damnationem adducunt, uti sunt omnia
 sola peccata mortalia, eorumque propria
 proxima pericula: & consequenter præcepti
 timoris obligat per accidens (certè non
 per se, seclusò periculò labendi). quòries in
 periculum proximum peccandi mortaliter
 tues enim tenetur homo cavere peccatum
 cavet autem peccatum, nisi aliquo conatu
 more Dei, sive filiali, sive initiali, sive etiam
 vilitantum. Timor filialis est, quo homo
 & refugit peccatum ex amore Dei summi
 & quasi affectu filiali abhorret offensam De-
 lestis Patris. Et hic dicitur Timor Domini
 etus; estque effectus Charitatis. Timor
 lis dicitur, quo homo timet & refugit peccatum
 ut est offensam Dei, æternam vel temporalem
 nienda. Dicitur initialis, quia talis timor
 tium conversionis, juxta illud Isa. 26. *à timore
 Domine concepimus, & parturivimus Spem
 salutis.* Et talis timor est effectus Spei
 tis in Deum, & Beatitudinem, & summum Bonum
 nostrum, & consequenter etiam timentis peccatum
 offensam Dei ab illo summo Bonum
 rari, est utilis & meritorius. Timor serviliter
 tum dicitur, quo homo timet Deum & peccatum
 solummodò ob metum & ex metu poenæ
 vel temporalis à Deo comminatæ: & hic
 etsi sufficiat in periculo labendi seu peccandi
 taliter ad peccatum impediendum, adeoque
 faciat in periculo labendi &c. præcepti
 tis Dei tunc exercendi, quia tamen ordinatur

filius amoris proprii, inutilis est, non meritorius,
 etiam sæpe vitiosus mortaliter, quando nimirum
 homo ita constitutus est, ut positivè nollet fugere
 peccatum, sed vellet hic & nunc peccare, nisi il-
 las pœnas timeret, ut alibi iteratò explicatum est.
 Denique ex communi, rectè hic concludit *Mar-*
chant. non elicere actum timoris Dei, cum peri-
 culum peccati urget, non constituit speciale pec-
 catum distinctum ab eo, quod ob defectum timo-
 ris Dei omitti committitur, quia nimirum utrum-
 que præceptum, & de eliciendo actu timoris, &
 de cavendo quocunque peccato, uno eodémque
 fine determinatur. Etenim præceptum timoris
 Dei est generale remedium à Deo impositum, &
 in quolibet præcepto particulari virtualiter inclu-
 sum, generaliter movens ad cavendum peccatum
 committendum, & ad recedendum à peccato jam
 commissò. Ex dictis jam patet de duobus peccatis
 omissionis contra virtutem Spei: Quæ sunt omis-
 sio actus sperandi, & omisso actus timendi tem-
 pore debito. Porro sicut in virtutibus moralibus
 uni virtuti opponitur duplex peccatum commissio-
 nis, unum per excessum, alteram per defectum
 (v. g. liberalitati opponitur per excessum, pro-
 digalitas, & per defectum avaritia) ita virtuti
 Spei Theologicæ opponitur duplex peccatum
 commissionis, desperatio per defectum, & præ-
 sumptio per excessum, contra duplex præceptum
 Spei negativum non desperandi, & non præsu-
 mendi, utrumque ad semper & pro semper ob-
 ligans.

